

## Vergiliuswedstrijd 2023-2024 – een selectie uit Nederlandse vertalingen

### Vergilius, *Aeneis* 7.212-221 (...) 228-240

Vergilius. *Aeneas*. Vertaald door Piet Schrijvers, Historische Uitgeverij, Groningen, 2011.

Na deze woorden heeft Ilioneus hem als volgt geantwoord:

“Sire, roemruchte nazaat van Faunus, geen duistere  
stormwind heeft ons gedwongen over de golven Uw land te bereiken,  
evenmin zijn wij verdwaald, misleid door sterren of kusten.  
Doelbewust en vrijwillig zijn wij allen geland bij  
deze stad, nadat wij uit een koninkrijk zijn verdreven,  
het grootste dat ooit door de opgaande zon werd aanschouwd in het oosten.  
Jupiter is onze vader, de Dardaanse gemeenschap stamt van  
Jupiter af, onze leider zelf is Jupiters nazaat:  
Aeneas van Troje heeft ons geleid tot aan Uw paleispoort.  
(...)

Sinds die rampspoed hebben wij vele zeeën bevaren;  
we vragen voor onze Penaten een bescheiden woonplaats, een veilig  
plekje, we vragen om water en lucht, die vrij zijn voor allen.  
We zullen geen schandvlek zijn voor Uw rijk, Uw glorie zal groot zijn,  
de roem van zo’n grote weldaad zal niet snel worden vergeten,  
het zal Italië niet spijten om Troje te hebben ontvangen!  
Ik zweer bij het lot van Aeneas, bij de macht van zijn rechterhand,  
of men in vriendschap of in een oorlog die hand heeft ervaren:  
vele volkeren, vele stammen (zie niet op ons neer  
omdat wij zelf als smekelingen ons tot U richten)  
hebben ons gezocht en geroepen als bondgenoten,  
maar wij zijn door het dwingende lot van de goden gedreven  
om Uw land te zoeken.”

**Vergilius, *Bucolica, Georgica, Aeneis*. Vertaald door Anton Van Wilderode, Brugge, 1978.**

Zo sprak Latinus en in dezer voege  
gaf Ilioneus hem daarop ten antwoord:  
“Verheven zoon van Faunus, edele koning,  
géén zwarte storm joeg ons over de golven  
om in uw land een toevluchtsoord te zoeken;  
geen ster, geen kust heeft onze koers gewijzigd.  
Met opzet en onmetelijk verlangen  
zijn wij uw stad genaderd, bannelingen,  
verjaagden uit een rijk, het allergrootste  
dat ooit de zon aanschouwde, voor haar dagreis  
verrijzend aan de oostelijke hemel.  
Van Jupiter toch komt het volk der Trojers,  
de jeugd van Troje viert hem als haar vader;  
ook onze leider, de Trojaan Aeneas,  
werd uit de hoge Jupiter geboren!  
En dié Aeneas zond ons naar uw drempel! (...)  
Ontkomen aan die uiterste verwoesting  
door over zoveel zeeën weg te varen,  
verzoeken wij om een geringe ruimte,  
een veilig achterland voor onze goden,  
en lucht en water, het bezit van allen.  
Wij zullen aanzien aan uw rijk verlenen,  
uw roem zal ongetwijfeld nog gaan groeien  
en onze dank om zulke grote weldaad  
zal u in eeuwigheid verzekerd blijven.  
Het zal Ausonië dus nooit berouwen  
dat het welwillend de Trojanen opnam!  
Ik zweer u bij de toekomst van Aeneas  
en bij zijn sterke rechterhand — hetzij men  
die bij verdrag of oorlog mocht ervaren! —  
dat vele stammen, vele volken vroegen  
en zeer verlangden zich aan ons te binden.  
Wil ons derhalve niet met smaad bejeegnen  
omdat wij met de staf der smekelingen  
en nederige woorden tot u komen.”  
De wil der goden toch heeft ons met aandrang  
bewogen onverwijd uw land te zoeken.”

**Publius Vergilius Maro, *Het verhaal van Aeneas*. Vertaald en toegelicht door M. d'Hane-Scheltema, Athenaeum-Polak en Van Gennepe, Amsterdam, 2000.**

Aldus Latinus' woord, waarop Ilioneus hem antwoordt:

"Koning! Edele zoon van Faunus! Nee, geen  
zwarte storm heeft ons met golfgeweld gedwongen op uw kust te landen,  
geen ster, geen landpunt heeft de koers van onze vaart misleid.

Uit vrije wil en volgens aller plan bereikten wij  
uw stad, verdreven uit ons eigen rijk—eens toch het grootste  
dat door de zon vanuit het verre oosten werd verlicht.

220 Ons volk begint bij Jupiter. Jupiter is de vader  
van de Dardanen; zelf een telg uit het verheven huis  
van Jupiter zond onze koning, de Trojaan Aeneas,  
ons naar uw drempel.

(...)

230 Wij hebben na dat onheil over eindeloze zeeën  
gezworven, en nu vragen wij voor onze goden om  
een kleine plek, een veilig strand, om lucht en zee die vrij zijn  
voor iedereen. Wij zullen nooit uw rijk tot schande zijn,  
uw faam zal groeien, onze dank voor zulk een gunst nooit wijken,  
en 't zal Italië nooit spijten Troje in zijn schoot  
te bergen.—Bij Aeneas' lot en sterke rechterhand,  
die menigee in vriendschap of in strijd heeft leren kennen,  
zweer ik dat vele volkeren en stammen ons al om  
een bondgenootschap kwamen vragen; wil ons niet versmaden,  
nu wij hier zelf met offerlinten smekend voor u staan.

240 Het is de wil der goden die ons voortdreef, met de opdracht  
uw land te zoeken (...)"

**Publius Vergilius Maro, *Aeneïs*. In Nederlandse verzen navolgd door Dr. A. Rutgers van der Loeff (Klassieke Galerij 154), De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen, 1965.**

- Alsvolgt antwoordde hem Ilioneus :
- „Van koning Faunus zoon en erfgenaam,  
„geen stormgeweld en geen verdwaling heeft  
215 „ons naar uw land gebracht. Het was ons doel,  
„ons welbewuste doel, sinds ballingschap  
„ons had verdreven uit ons machtsgebied  
„dat eens de zon als grootst aanschouwen mocht.  
„Van Jupiter stamt Trojes volk. Hij is  
„ons aller oorsprong. Onze koning zelf,  
220 „Aeneas uit 't geslacht van Jupiter,  
„heeft ons gezonden naar uw hoge poort.  
(...)  
„Daaruit ontsnapt en rondgezwalkt op zee,  
„verlangen wij alleen een weinig plaats  
„voor onze goden, 'n waardloos stukje strand,  
230 „water en lucht, wat allen is gemeen.  
„Wij zullen voor uw rijk geen schande zijn :  
„uw roem hierom zal nimmermeer vergaan ;  
„en 't zal d' Ausoniërs niet rouwen, dat  
„in hun schoot Troia eens een toevlucht vond.  
„'k Zweer bij Aeneas' lot en rechterhand  
235 „wier kracht bleek in verdrag en in gevecht :  
„veel volkeren — versmaad ons niet omdat  
„als vrede vragend wij hier voor u staan ! —  
„veel volken hebben ons verbond gezocht ;  
„maar godsspraak dreef ons dringend naar uw land.



**Publius Vergilius Maro, *Aeneis (Salamander klassiek)*. Vertaald door M.A. Schwartz, Athenaeum-Polak en Van Gennep, Amsterdam, 1989.**

Zo sprak de vorst en Ilioneus antwoordde hem: “Koning, edele zoon van Faunus, geen zwarte storm joeg ons over de golven en dwong ons uw land te naderen, geen ster of kust bracht ons uit de koers. Uit eigen wil, met opzet komen wij hier naar uw stad, verjaagd uit een rijk, het grootste dat de zon, oprijzend uit de verre oostelijke hemel, ooit heeft aanschouwd. Van Iupiter stamt het Trojaanse volk, op zijn stamvader Iupiter roemt de Trojaanse jeugd; onze koning zelf van Iupiters hoog geslacht, de Trojaan Aeneas, zond ons naar uw drempel. (...) Uit deze vloed van verderf over grote zeeën gedreven, zoeken wij een kleine plek voor de goden van ons land, een kustland, water en lucht, het vrije bezit van allen. Wij zullen geen schande zijn voor uw rijk, uw roem zal niet weinig stijgen, niet zal de dank voor zulk een daad vergaan, niet zal het de Ausoniërs rouwen Troje in hun schoot te hebben geborgen. Ik zweer bij het lot van Aeneas, bij zijn machtige rechterhand - hetzij iemand die heeft beproefd in trouw of in wapengeweld - vele volken, vele stammen hebben dringend gewenst zich met ons te verbinden; versmaad ons niet, omdat wij zelf u naderen met smekelingsbanden en nederige woorden. De beschikking der goden heeft ons bevolen uw landen te zoeken;”

**Publius Virgilius Maro, *Eneas*. Vertaling Joost van den Vondel, Elsevier, Amsterdam, 1947.**

Ilioneüs volgt Latinus dus in 't endt:  
O koning, brave telgh van Faunus, geene baren  
Noch stormen dwongen ons aen uwe kust te vaeren,  
Noch 't heeft aen kennis van gestarnte of strant gefeilt:  
Wy komen herwaert niet uit onze streeck verzeilt.  
Wy, uit een ryck, zoo trots als 't bcht magh overschijnen,  
Gejaeght, bezoeken met ons vlooten uw Latynen,  
Uw hof, en deze stadt, en koningklijcken staet,  
Uit onzen vrijen wil, met voorbedachten raet.  
Wy rekenen Jupijn, der Goden hooft en vader,  
Voor oirsprongk van ons bloet. al Dardans jeught te gader  
Draeght moedt op Jupiter, haer' grootvaêr. een Trojaen  
Eneas, uit Jupijn gesproten, heeft ons aen  
Uw maghtigh hof gestuurt.  
(...)  
Wy, uit dien weereltvloet, door zoo veel wilde zeen  
En golven omgesleept, en nau den noot ontvloeden,  
Verzoeken wat verblijfs voor vaderlijcke Goden,  
Een voet onnozel strants, en zee en lucht, elck een  
Al even na. betrou wy zullen in 't gemeen  
Ons in 't Latijnsche rijck niet ongeregelt draegen,  
En gy niet luttel eer inleggen by uw dagen.  
De gunst van zulck een deught verliest haer' geur niet licht,  
Noch 't zal Ausonie oit berouwen onverplicht  
De Troischen in haer' schoot te bergen, en t'ontfangen.  
Ick zweer by 't nootlot, dat Eneas aen blijft hangen,  
By zijnen dappren arm, 't zy iemand oit in vre,  
Of in den oorelogh en 't woeste harnas mê  
Zijn trou ervaeren hebb', dat allerhande lieden  
En veele volcken [ay, versma ons niet, al bieden  
Wy u de tacken van olyven met gebeên,]  
Met Troischen wenschten in een vast verbont te treên:  
Maer 't nootlot van de Goôn en hun geboden dreven  
Ons voort, om naer dit lant te zoeken, en te streven."

**Publius Vergilius Maro, *Heldendicht over Aeneas*. Vertaling in hexameters Henk Schoonhoven, Gooibergpers, Bussum, 2003.**

Aldus sprak hij. Ilioneus sprak daaropvolgend ten antwoord:  
"Koning, uitnemende telg van Faunus: geen inktzwarte stormbui  
dwong ons, gejaagd over golven, uw landen te naderen. Ook niet  
zijn we door een gesternte of kustlijn misleid in de richting. 215  
Weloverwogen en volgens wens komen wij met ons allen  
naar deze stad - uit ons rijk verdreven: het grootste dat destijds  
door de zon werd aanschouwd op zijn tocht van de rand van de hemel.  
Juppiter is van ons volk de oorsprong, en Dardanus' mannen  
noemen Juppiter blij hun stamvader; onze vorst zelve, 220  
stammend uit Juppiters hoge geslacht: Aeneas van Troje,  
zond ons naar uw paleis.  
(...)  
Uit die stormvloed ontsnapt, over zovele zeevlakten varend,  
vragen we voor onze goden der vaderen een nederige woonplaats:  
veilig strand en water en lucht staan voor allen toch open! 230  
Niet zullen wij uw rijk ontsieren, uw roem zal niet min zijn  
onder de mensen en niet zal de dank voor zo'n weldaad verflauwen  
of krijgt Ausonië spijt dat het Troje in haar schoot heeft ontvangen.  
Bij het Lot van Aeneas, de macht van zijn rechterhand zweer ik  
(of nu iemand die voelde in trouw of in oorlog en wapens): 235  
onze bondgenootschappelijke band werd door talrijke volken,  
vele stammen, gevraagd en gewenst (dat we uit eigen beweging  
linten u reiken en smeekbeden uitspreken moet u niet smaden),  
maar een godsspraak beval ons met nadruk uw landen te zoeken (...)"

**Vergilius' *Aeneis* metrisch vertaald door dr J. L. Chaillet, Zutphen, 1920.**

- Aldus sprak hij en daadlijk vervolgde Ilioneus hierop:  
"Koning! van Faunus' verheven geslacht, niet dwong ons de woeste  
Stormwind, over de golven geslingerd, uw kusten te naadren,  
215 Ook bracht niet ons 't beloop van de kust of de sterren op't dwaalspoor.  
Neen! met een vurig verlangen, met opzet naadren w' uw veste,  
Allen verbannen uit 't rijk, dat de zon in het uiterste Oosten  
Eens met haar gloeiende stralen bescheen als het grootste op aarde.  
Juppiter is het begin van 't geslacht; hem roemt als zijn voorvaar  
220 't Volk der Dardanen; Aeneas ontleent zelf dezen zijn oorsprong,  
Hij, die als Troïsche held en gebieder ons zond naar uw drempel.  
(...)  
Deze verwoesting ontvlucht en door zóóveel zeeën gevaren,  
Vragen w' een matig verblijf voor de goën onzer vaadren, een kuststreek,  
230 Zonder uw schade, en water en lucht, die aan allen gemeen zijn.  
Waarlijk wij zullen uw rijk niet strekken tot schande; uw aanzien  
Wordt niet weinig verhoogd ; voor uw weldaad blijven wij dankbaar.  
't Zal wis nimmer Ausonië rouwen, dat 't eens de Trojanen  
Opnam! 'k Zweer bij het lot en de machtige hand van Aeneas,  
235 't Zij men in vrede of oorlog die bij ervaring beproefd heeft,  
Talrijke volkeren reeds, (wil niet ons verachten, dewijl wij  
Smeekend, met takken, omwonden met wol, uit ons zelve u naadren,)  
Talrijke stammen begeerden en wenschten aan ons zich te binden!  
Maar de beschikking der goden gebood ons met strenge bevelen.  
240 Uw land moesten wij zoeken, van waar ook Dardanus afstamt.  
Hierheen vordert Apollo ons op (...)"





Vergil – *Aeneis*. Übersetzt von Johannes Götte. Mit 136 Holzschnitten dér 1502 in Stratéburg erschienenen Ausgabe Herausgegeben und kommentiert von Manfred Lemmer.